

## НОМІНАЦІЯ *КВІТКА* У ПОЕТИЧНОМУ СВІТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

**Наталія Руснак**

*доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*  
[n.ruanak@gmail.com](mailto:n.ruanak@gmail.com)  
[n.ruanak@chnu.edu](mailto:n.ruanak@chnu.edu)

Образну систему раннього періоду творчості Лесі Українки формують поняття *пісня, дума, зброя, квітка*. Вони сприяють висвітленню основної теми раннього періоду – ролі митця у суспільстві.

Леся Українка в алегоричній формі декларує творче призначення митця, квіти ж стають символом поетичної творчості: *По тій діброві, якби там між тернями /Квітки барвисті вічні не цвіли?/Зібрав співець мистецькою рукою / Оті квітки і сплів їх у вінок* (Забута тінь, с. 141).

Для реалізації творчого кредо авторка використовує назву квітки варваризм *Saxifraga*, пропонуючи його відповідник – okazіоналізм *ломикамінь*: *На гострому, сірому камені блиснуло щось, наче племінь: / Квітка велика, хороші, свіжі пелюстки розкрила, / І краплі роси самоцвітом блищали на дні. Камінь пробила вона, той камінь, що все переміг, / Що задавив і могутні дуби, / І терни непокірні. / Квітку ту вчені люди зовуть Saxifraga? / Нам, поетам, годиться назвати її ломикамінь / І шанувати її більше від пишиного лавра* (Уривки з листа, с. 122).

Проте *квіти*, як і лаври, виступають символом визнання поета: *Бо вдень, серед люду, поети, мов діти, / Їм милі тріумфи, і лаври, квіти* (Поет під час облоги, с. 96). *Будуть зорі встилати розложистий шлях, / Наче шлях тріумфатора квіти* (З пропавших років, с. 117).

Квітка – символ надії: *А в серці розкішно цвіте-процвітає / Злотистая квітка – надія* (Сім струн, La, с. 33).

Леся Українка використовує назву *квіти* у сполученні з прикметниками і іменниками: *білесенькі квітки, весняні квітки, тихії квіти, квіти серця* причому ці словосполучення відтворюють і реальність навколишнього світу і образне сприйняття світу:

*Замиготіло листячко зелене, / Посипались білесенькі квітки (Давня весна, с. 89).*

*Навіщо ти вирвала в мене слова, що повинні б умерти зо мною? / Ти квітами серця мого дорогу собі устелила (Ave regina!, с. 113).*

Закономірно, що *квітка, весняна квітка* – виступає символом майбутнього, сприйняття якого відзначають амбівалентні настрої – песимістичні, однак частіше оптимістичні: *Соловейковий спів навесні / Ллється в гаю, в зеленім розмаю. / Та пісень тих я чуть не здолаю, / І весняні квітки запашині / Не для мене розквітли у гаю (Сім струн, Sol, с. 32). І заквітне наше поле, / І зазеленіє, – / Знов його весна прекрасна / Квіточками вкриє (В дитячому крузі, с. 82).*

Номінація квіти функціонує у одному контексті з лексемами *весна, пісня, любов*: *Співай же за мною / Про те як весною / Усе відживається знов / Про квіти весняні / І речі кохані / Про першу весняну любов (Зимова ніч на чужині, с. 126). До того ж, квіти у поетичному світі поєднані із зорями: Там ясні зорі і тихії квіти / Єднаються в тихій розмові (Сім струн, La, с. 33).*

Номінація *квітка* сприяє реалізації тяглості національної ідеї: *Виросла там квітка у темниці, в ямі, – / Ми її зірвали, нехай буде з нами! / Квітка тая, може, виросла з якого / Козацького серця, щирого, палкого?.. (Подорож до моря, VII, с. 68).*

Образ *квітки* бере участь у протиставленні для увиразнення ролі молодості в житті людини: *Чи є кращі між квітками / Та над весняні? / Чи є в житті кращі літа / Та над молодії (Пісня, с. 61).*

Активно функціонує лексема *квіти* у порівняльних зворотах: *І ось один важкий та гострий камінь / Улучив дівчину, і полягла вона, / Немов прибита градом ніжна квітка (Грішниця, с. 100). Ти там може знайшов незаказаний рай, / Я ж без тебе, мов квітка, зів'яла (Єврейська мелодія, с. 111).*

Тож лексема *квітка*, формуючи образну систему поетичного світу Лесі Українки, відтворює реалістичність природи, реалізує широкий спектр символів, виступає засобом металогії поетичного мовлення.

### **Список використаної літератури**

1. Леся Українка. Твори в двох томах. Т. 1. К.: Наукова думка, 1986. 606 с.